

Videregående uddannelser

Flere unge tager en videregående uddannelse, det er godt for arbejdsmarkedet og produktiviteten. Men unge skal også vælge uddannelse efter hvor der er jobs.

Dansk Erhverv mener at uddannelserne i højere grad skal rette sig mod arbejdsmarkedet.

I dag får cirka 15 % af en ungdomsårgang en universitetsuddannelse (lang videregående uddannelse). Det er noget mere end i 2001, men det går ikke tilsvarende fremad på de korte og mellemlange videregående uddannelser.

Et løft over hele linjen er nødvendigt. I forhold til en række af de førende OECD-lande ligger vi på et middelmådigt niveau, når det gælder andelen af en ungdomsårgang, der har en kandidatgrad. Tilsvarende gælder forskeruddannelse (ph.d.). Derfor foreslår Dansk Erhverv, at regeringen sætter som mål, at 25 pct. af en ungdomsårgang i 2020 gennemfører en universitetsuddannelse.

En udbygning af universitetssektoren med to tredjedele forudsætter en tilsvarende økonomisk investeringsplan, så kvaliteten fastholdes og frafaldet ikke eksploderer. Måltrettet vejledning igennem hele uddannelsessystemet er et af nøgleordene. Samtidig skal sammenhængen i uddannelsessystemet styrkes markant, så personer med en kort eller mellemlang videregående uddannelse ikke ender i en uddannelsesmæssige blindgyde, men også kan få foden inden for på universitetet, hvis de vil læse videre.

Bachelorer til erhvervslivet

Der er behov for en samlet plan for, hvordan det politiske mål om videregående uddannelse bliver nået uden at sætte kvaliteten over styr. Efterspørgslen efter akademiske bachelorer er begrænset, blandt andet fordi kompetenceprofilen typisk ikke er tilstrækkeligt erhvervsrelevant, selvom der er en uopdyrket job niche for universitetsbachelorer i flere erhverv.

Den tidligere regeringens udvalg for kvalitet og relevans har i sin første delrapport foreslået, at man ophæver retskravet til kandidatuddannelsen og betinger den af et konkret karakterniveau samt en dimensionering af kandidatuddannelserne. Den model afviser Dansk Erhverv, da det dermed vil være "de dårligste", der skal ud på et bachelorarbejdsmarked.

Dansk Erhverv ønsker i stedet, at retskravet udvides således, at studerende efter endt bacheloruddannelse har mulighed for at tage op til to år på arbejdsmarkedet og samtidig fortsat have ret til at påbegynde deres kandidatuddannelse. Derudover bør der etableres mulighed for at tage sin kandidatuddannelse sideløbende med et fuldtids- eller deltidsjob. Kandidatuddannelserne vil i en sådan model tage fire år fremfor to år, da de studerende er medarbejdere i virksomhederne samtidig med, at de studerer. Da medarbejderne vil få løn, vil en erhvervskandidatuddannelse ikke være SU-berettiget.

Beskæftigelsestaxameter på de videregående uddannelser

Dansk Erhverv opfordrer til, at det nuværende taxametersystem gås efter i sømmene – også i forhold til finansieringen af HD-uddannelserne, hvor uddannelsesinstitutionerne har skruet markant op for brugerbetalingen de seneste år. Det nuværende taxametersystem belønner i høj grad kvantitet frem for kvalitet. Dertil har uddannelsesinstitutionerne ikke noget incitament til at sikre, at deres dimittender er relevante for arbejdsmarkedet eller har de rette kompetencer. Derfor bør taxametersystemet omlægges, så det i højere grad belønner de uddannelser, der uddanner til lav ledighed og høje lønninger. Konkret bør færdiggørelsesbonussen afskaffes og erstattes af et beskæftigelsestaxameter/beskæftigelsesbonus.

Internationalisering af de videregående uddannelser

Danmark skal fortsat kunne tiltrække langt flere internationale forskere og studerende. Men det er ligeledes afgørende, at langt flere danske studerende får international erfaring under uddannelse. Derfor bør det såkaldte balanceprincip revideres, således at uddannelsesinstitutionerne ikke straffes for at være proaktive og få mange dygtigere internationale studerende til deres uddannelser – ligesom uddannelsesinstitutionerne, der i stort omfang formår at sende danske studerende på uddannelsesophold, heller ikke bør straffes. Der bør oprettes talentprogrammer for danske studerende, der vil bruge udlandsstipendiater i langt større omfang, så de danske studerende ikke er afhængige af, om deres uddannelsesinstitution har en udvekslingsaftale med de bedste universiteter.

Taxameterløft (VU)

Tal fra DJØF viser, at en fastansat forsker og underviser på samfundsvidenskab og humaniora skal undervise og vejlede op til cirka 6 gange så mange studerende, som en underviser på natur-, sundheds- og teknisk videnskab. Hvor den naturligvidenskabelige forsker foruden sin forskning skal afse tid til at undervise og vejlede 4 studerende, skal den samfundsvidenskabelige forsker undervise 23 studerende!

Årsagen til denne skævvridning ligger i det taxametersystem, som universiteterne modtager betaling for uddannelserne efter. Naturvidenskab får cirka 2,5 gange mere pr. studerende end samfundsvidenskab og humaniora.

Dansk Erhverv finder, at den finansielle ubalance mellem de ”hårde” og ”bløde” fagområder bør mindskes ved at hæve uddannelsestaxametrene til samfundsvidenskab og humaniora.

Samfundsvidenskab og humaniora uddanner knap 70 % af alle kandidaterne, men har kun cirka 30 % af forskere til at gøre det. Konsekvensen er få undervisningstimer og udtalt brug af deltidsansatte undervisere uden forskningsforpligtelse.

Derfor er der behov for flere fastansatte forskere og undervisere på samfundsvidenskab og humaniora. Blandt servicevirksomhederne anvender 2 ud af 3 samfundsvidenskabelige kandidater.

Mette Fjord Sørensen, Uddannelses- og forskningspolitisk chef, Dansk Erhverv.

Publiceret oktober 2017.